

2.8 Η ΚΡΙΣΗ/ΑΝΤΙΝΟΜΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

Πολιτισμός: Όταν αναφερόμαστε στην έννοια πολιτισμός της σύγχρονης εποχής εννοούμε, προφανώς, το «δυτικό» κόσμο, του οποίου τα κύρια χαρακτηριστικά είναι: η βιομηχανική / τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη (καπιταλισμός), ο φιλελευθερισμός, η δημοκρατική οργάνωση και ο χριστιανισμός.

Κρίση: Ο όρος δηλώνει τη διαταραχή της ισορροπίας των συνθηκών που χαρακτηρίζουν τους διάφορους τομείς της ζωής. Οι συνθήκες αυτές είναι αλληλοσυγκρουόμενοι παράγοντες που προκαλούν προβλήματα, ανωμαλίες, δυσλειτουργίες και, -ίσως- αδιέξοδο. Σε περιόδους «κρίσεων αδιεξόδου» παρατηρούνται βαθιά ρήγματα, έντονες και ανυπέρβλητες αντιφάσεις, ώστε υφίσταται ο κίνδυνος της καταστροφής και της κατάρρευσης (π. χ. η διαρκής οικονομική κρίση).

Μορφή της πολιτισμικής κρίσης: Η κρίση του πολιτισμού μας δεν αφορά την υλικοτεχνική του διάσταση. Είναι σαφές ότι σε γενικό επίπεδο δεν παρατηρείται οπισθοδρόμηση, αφού κάθε νέο επίτευγμα είναι σχεδόν πάντοτε ανώτερο από το προηγούμενο. Η κρίση διέπει την ηθικοπνευματική διάσταση του πολιτισμού.

Αντινομίες του πολιτισμού: Με τον όρο εννοούμε τη θετική και αρνητική διάσταση του πολιτισμού.

ΑΝΤΙΝΟΜΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Στα θετικά γνωρίσματα συγκαταλέγονται η ανάπτυξη της καθαρής γνώσης (επιστήμη) και η τεχνολογική επανάσταση, η εξάπλωση των δημοκρατικών θεσμών, η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, η ενίσχυση του διεθνισμού, η άνοδος του πνευματικού επιπέδου κ. ά.

Ωστόσο, διαπιστώνονται **έντονα αρνητικά στοιχεία** όπως λ. χ. η γενικευμένη αλλοτρίωση το πνεύμα υλισμού και ευδαιμονισμού, η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, η έξαρση των ανισοτήτων σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και στις δυτικές χώρες, η απειλή της ειρήνης, η παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ-ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Έκρηξη επιστημονικών γνώσεων τεχνολογική πρόοδος Πυρηνική ενέργεια	Κακή εφαρμογή της επιστημονικής γνώσης Εφαρμογές τεχνολογίας για την εξυπηρέτηση συμφερόντων σε βάρος του γενικού καλού. Πολεμική τεχνολογία για την εξυπηρέτηση των ισχυρών-πυρηνικά όπλα- έξαρση των πολεμικών συγκρούσεων.

<p>Έλεγχος της φύσης, προβλέψεις, μείωση των κινδύνων από τα καιρικά φαινόμενα</p>	<p>Περιβαλλοντική υποβάθμιση-οικολογικό πρόβλημα-γιγάντωση των πόλεων</p>
<p>Αύξηση της γεωργικής και βιομηχανικής παραγωγής Βελτίωση βιοτικού επιπέδου Πληθώρα ανέσεων</p>	<p>Ανεργία-φτώχεια-υποσιτισμός-ανισότητες</p>
<p>Εδραίωση της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης</p>	<p>Πολιτική και κοινωνική αρρυθμία (φθορά δημοκρατίας, σκάνδαλα, αμοραλισμός, εκτεταμένη διαφθορά, κοινωνικός αναβρασμός). Ιδεολογική σύγχυση λόγω της κατάρρευσης παλαιών ή παραδοσιακών δομών στην πολιτική και την οικονομία.</p>
<p>Διεθνές δίκαιο, εθνικά κράτη-διεθνείς συνθήκες-υπερεθνικοί οργανισμοί</p>	<p>Αναζωπύρωση του εθνικισμού. Πόλεμοι-τρομοκρατία</p>
<p>Θεσμική αναγνώριση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων(συντάγματα, Ο.Η.Ε. Οικουμενική διακήρυξη)</p>	<p>Παραβίαση των δικαιωμάτων και η έξαρση των ανισοτήτων. Εξάπλωση του ρατσισμού.</p>
<p>Κοινωνικές μεταρρυθμίσεις-κοινωνικοί θεσμοί-κράτος πρόνοιας-κινήματα-κατακτήσεις</p>	<p>Δυσλειτουργία των κοινωνικών θεσμών-αδικίες Αύξηση των κρουσμάτων βίας και εγκληματικότητας και μάλιστα στις νεαρές ηλικίες, κ. ά. Έξαρση των ναρκωτικών. Εκφυλισμός των θεσμών Κατάρρευση του κράτους πρόνοιας</p>
<p>Η ανθρωπότητα έχει μεταβληθεί σε ένα «παγκόσμιο χωρίο» χάρη στους δορυφόρους και τις τηλεπικοινωνίες, ενώ το τέλος του ψυχρού πολέμου έδωσε τη δυνατότητα για μια παγκόσμια πολύπλευρη σύγκλιση.</p>	<p>Υπεροχή της οικονομίας έναντι της πολιτικής Λήψη αποφάσεων από υπερεθνικά οικονομικά κέντρα Σταδιακή αλλοίωση της ταυτότητας των λαών. Απομάκρυνση από τις παραδόσεις</p>

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- Πνευματική μονομέρεια.
- Επιστροφή των δεισιδαιμονιών με τη μαζική στροφή προς τη μεταφυσική.
- Κυριαρχία του καταναλωτικού τρόπου ζωής και της μαζικής κουλτούρας.
- Άγχος (αίσθημα πνιγμού), η ανία και η δυσφορία.
- Μοναξιά και επιδερμικές ανθρώπινες σχέσεις.
- Παραίτηση από τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες μας.